აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

№2

თბილისი
2015

UDC (უაკ) 332.2. ა.243

აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

№2

თბილისი
2015

ISSN 1987-6335

აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

2015 №2 (27)

საერთაშორისო სამეცნიერო-
მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული,
ყოველკვარტალური რეფერირებული
ჟურნალი

Agrarian-economic Science and Technologies

2015 №2 (27)

**International Sientific-
Methodological and Applied,
Quaterly Referenced Journal**

Аграрно-экономическая наука и технологии

2015 №2 (27)

**Международный научно-
методологический и практический,
ежеквартальный реферированный
журнал**

ჟურნალი დაფუძნებულია და გამოდის

2008 წლიდან, ყოველკვარტალურად

**Journal was Founded in 2008
and is issued quarterly**

599-22-75-50

E-mail: areal 55555@gmail.com

www. gaas.dsl.ge

Tbilisi- **Tbilisi**

2015

ომარ ქეშელაშვილი

სარედაქციო–სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე და მთავარი რედაქტორი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.

O. Keshelashvili

Editor in chief and Head of Editor-Scientific Board; Doctor of Economic Sciences; Professor; Academician of the Academy of Agricultural Sciences

1. აგრარული ეკონომიკა
Agrarian Economy

მიწის მოუშუშებელი სატკივარი
(ანუ მიწის ყიდვა-გაყიდვა დაუშვებელია)

ომარ ქეშელაშვილი
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,
საქართველოს სოფლის მეურენობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

სტატიაში ასახულია სოფლის მეურნეობის თავისებურებები და ამის შესაბამისად მიწათმოქმედების სპეციფიკა. მიწა, აგრონომიული ტერმინოლოგიით კი ნიადაგი, განხილულია როგორც ეროვნული განძი და ფენომენი, ეროვნული თვითმყოფადობისა და თვითშემეცნების სიმბოლო. აღნიშნულია, რომ ქართველი ერის ისტორიაში, ქართველი კაცის უდიდესი წვლილი ისიცაა, რომ იგი არის შემქმნელი საქართველოს მთა და ბარში განფენილი ნიადაგებისა. ქანი–დედაქნი (ქართველები ასე ეძახიან), მხოლოდ ფიზიკო-ქიმიური, ბიოლოგიურ, კლიმატური პროცესებისა და ადამიანის ჩა-რევის შედეგად, მრავალი ასეული წლის განმავლობაში ყალიბდება ნიადაგად.

ხაზგასმულია, რომ საბაზრო ეკონომიკა მხარს უჭერს თავისუფალ მეწარმეობას, მაგრამ იგი აუცილებლად გულისხმობს და ლოგიკურად მოითხოვს სახელმწიფო რეგულირების სისტემასა და მის პერიოდულ სრულყოფას. ეს განსაკუთრებით ეხება და ესადაგება სოფლის მეურნეობას, კერძოდ და უპირატესად კი მიწის პრობლემას. რაც იმას ნიშნავს, რომ კერძო საკუთრების დამპყრობლური ძალა არ უნდა ეხებოდეს ეროვნულ თვითშეგნებამდე ამაღლებულ მიწას–ნიადაგს. ეს ნიშნავს, რომ საქართველოში მიწა (ნიდაგი) არ უნდა იყიდებოდეს. მიწის (ტერიტორიის) დაკარგვა, მისი ყიდვა-გაყიდვის დაშვების გზით, ეროვნულობის დაკარგვის ტოლფასია.

მიწის ყიდვა-გაყიდვის პრობლემა საქართველოს მიწის მოუშუშებელი სატკივარია. დაბეჯითებით უნდა ითქვას და პრინციპულ დებულებად უნდა მივიჩნიოთ, რომ მიწა, წყალი, ტყე, წიაღისეული, კლიმატური და ისტორიული ღირებულებები სახელმწიფო, ერის საკუთრება უნდა იყოს.

საქართველოში არსებული პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური სიტუაციიდან გამომდინარე პრინციპულად და ყოველგვარი მერყეობის გარეშე უნდა ითქვას, რომ საქართველოში, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწების გაყიდვის დაშვება არ შეიძლება.

Land perpetual pain
(Ie land Buy - Sell inadmissible)

O. Keshelashvili
Doctor of Economic Sciences, professor,
Academician of the Georgian Academy of
Agricultural Sciences

Abstract
(Internet Version)

The article describes the characteristics of agriculture and farming for the specifics. Land, agronomic terms the soil, is considered as a national treasure and a phenomenon, a symbol of national identity and self-knowledge. It is noted that the nation's history, the man's greatest contribution is that he is the creator of the mountains and the lowlands of cover soil, rock - bedrock (the Georgians call), only the physico - chemical, biological, climatic processes and human intervention, many hundreds of years During the breeding ground is formed.

Stresses that supports free enterprise market economy, but it definitely means and logically require state regulatory system and its periodic perfection. This especially applies to and is relevant for agriculture, and particularly preferably in the land problem. It means that a conquering power of private property should not apply to the national consciousness of the elevated land - soil. This means that in Georgia the ground (soil) must not be sold. Land (territory) loss, to buy - through the sale of access, equal to the loss of nationality.

Buy land - the land of the perpetual problems in the pain. It could be said and the principal provisions can be made that the land, water, forests, minerals, climate and historical values of the state, the nation's property should be.

Georgia's political, economic and social situation in the principled and without any fluctuations should be noted that in Georgia, the state-owned land sale can not be allowed.

სრულვყოთ კანონმდებლობა და მივიღოთ ეროვნული ინტერესების გამომხატველი მიწის კოდექსი

პაატა კოღუაშვილი
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,
დავით ეგიაშვილი
სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი,
ანზორ მესხიშვილი
ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

მიწა უდიდესი რესურსია, რომლის გარეშეც დედამიწაზე სიცოცხლე არ იარსებებდა. მიწა–როგორც ფიზიკური, ასევე აბსტრაქტული შინაარსის მქონე საგანია. მიწის ფლობისა და მოხმარების უფლებები ისევე მჭიდროდაა მასთან დაკავშირებული, როგორც მცენარის ფესვები მიწასთან. მიწის სწორად მართვა აუცილებელია ეხლანდელ და მომავალი თაობებისათვის.

მიწის მართვის სახელმწიფო დეპარტამენტის ლიკვიდაციასთან ერთად გაუქმდა მის დაქვემდებარებაში არსებული სამიწათმოწყობო ინსტიტუტი და ლაბორატორია, გაჩერდა ნიადაგების კვლევის და სხვა მიმდინარე სამუშაოები. შეწყდა მიწათმომწყობთა კადრების გამოშვება.

საჭიროა ქვეყანაში დროულად შეიქმნას მიწის საინფორმაციო სისტემა, რომელსაც მიწის რაციონალურ გამოყენებასთან და დაცვასთან დაკავშირებული ყველა ფუნქცია დაეკისრება.

Improve the Legislation and Get the National Interests Revealing Land Code

Paata Koguashvili,

Professor, Doctor of Economic Sciences,

David Egiashvili

Academic doctor of social sciences,

Anzor Meskhishvili

Academic doctor of economy

Abstract
(Internet Version)

Land is the greatest resource, without which life would not exist on Earth. Land is the subject of both - physical and abstract content. Land ownership and usage rights are related to it as closely, as the plant roots are related to the ground. The proper management of the land is vitally necessary for present and future generations.

With abolishing the State Department of Land Management, the Institute of Land Arrangement and the Laboratory under the State Department were also abolished; The Soil research and other current workings were canceled too. The process of preparing the staff for Land Arrangement was stopped.

It is necessary to timely create the Land Information System which will have all the functions of land rational usage and protec

სურსათის უვნებლობის რეგულაციები საქართველოს ევროკავშირში ასოცირების ხელშეკრულების მიხედვით

გოჩა ლობჟანიძე,
მარი ჯავახიშვილი,
გიორგი ხიდეშელი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

სტატიაში განხილულია სურსათის უვნებლობის სტანდარტები, რომელიც არსებობს ევროკავშირის ქვეყნებში. საქართველომ ასოცირების ხელშეკრულებით გარკვეული ვალდებულება აიღო რათა განახორციელოს რეფორმები ამ მიმართთულებით. სტატიაში განხილულია ზოგიერთი ძირითადი პრინციპი ევროპაში სურსათის უვნებლობის კანონმდებლობის შესახებ და წარმოდგენილია მის რეგლამენტთან დაკავშირებული საკითხები.

European Union Food Safety Standards foreseen the Association Agreement – an overview towards Georgia

Gocha Lobjanidze,
Mari Javakhishvili,
Giorgi Khidesheli

Abstract
(Internet version)

The article examines Food Safety Standards which already exist in the EU countries. Georgia signed the Association Agreement and we took some responsibilities to implement reforms under this agreement. We discussed some of the major principles from the European Food Legislation system and presented the regulations connected to this issue. Our main goal was to introduce how difficult and complex it is to accomplish these reforms. Moreover, we wanted to clarify what kind of responsibilities Georgia has on the way to the European Union. During all this processes the attitude of citizens should be right, there are too much things to be done by the government in order to become the part of the Deep and Comprehensive Free
Trade Area.

2. საბანკო და სავალუტო სისტემა
Banking and Currency System

ფულად-საკრედიტო პოლიტიკა

ომარ ქეშელაშვილი
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი,

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

საბანკო სისტემის მდგრადი და სტაბილური განვითარებისათვის, პირველ რიგში, აუცილებელია მაკროეკონომიკური სტაბილურობის შენარჩუნება. აღნიშნული უზრუნველყოფს ფასისმიერი მექანიზმების გამართულ ფუნქციონირებას, რაც რესურსების გადანაწილების მაქსიმალური ეფექტიანობის საშუალებას იძლევა და ხელს უწყობს ქვეყანაში ფინანსური შუამავლობის როლის ამაღლებას. საბანკო სისტემის განვითარების მხარდაჭერის მიზნით აუცილებელია ინფლაციური და სავალუტო რისკების მინიმუმამდე დაყვანა, რაც საპროცენტო განაკვეთების რეგულირებისა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესების ხელშემწყობ ფაქტორად განიხილება. ამ მიზნით, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა საკუთარი პოლიტიკა მომავალშიც ისე უნდა წარმართოს, რომ ინფლაცია იყოს დაბალი და პროგნოზირებადი. ამასთან, იგი უნდა შეეცადოს თავიდან აიცილოს გაცვლითი კურსის მკვეთრი რყევები, რაც თავის მხრივ, ნეგატიურად ზემოქმედებს ეკონომიკურ გარემოზე. ამავდროულად, სავალუტო კურსწარმოქმნის მექანიზმი საშუალო და გრძელვადიან პერიოდში მხოლოდ საბაზრო მოთხოვნა-მიწოდების პრინციპებს დაეფუძნება.

სოფლის მცხოვრებთა დონის ამაღლებისა და სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის ზრდის ღონისძიებები უნდა მოიცავდეს ამ სფეროში საბაზრო მექანიზმების სრულყოფას. ეს გამოიხატება როგორც სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებზე ფასების ცვლილების ამპლიტუდის შემცირებაში, ისე ფასების გამოთანაბრებაში ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონს შორის.

მისი მიღწევა შეიძლება სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გადამუშავებელი საწარმოების შესაბამის რეგიონებში განთავსებით, სასაწყობო

მეურნეობების განვითარებით, ინფრასტრუქრუქტურის სხვა ობიექტების მშენებლობით და ა.შ.

monetary policy

O. Keshelashvili
Doctor of Economic Sciences, professor,
Academician of the Georgian Academy of
Agricultural Sciences

Abstract
(Internet Version)

In the first place it is necessary to maintain macroeconomic stability for sustainable and stable development of the banking system. This will ensure the proper functioning of the payment mechanisms, which allows for maximum efficiency and facilitates the distribution of resources to enhance the role of financial intermediation. It is necessary to support the development of the banking system and currency risks from inflation, which is considered a risk factor for improving the investment environment and the regulation of interest rates. To this end, the central bank will continue its policy in such a way that inflation low and predictable. In addition, she must try to prevent sharp fluctuations in the exchange rate, which in turn, negatively affects the economic environment. At the same time, medium and long term the only currency kurstsarmokmnis mechanism based on the principles of market demand and supply.

The villagers' awareness and increase the efficiency of agricultural production should include measures to improve the mechanisms of the market. This can be reached by creating agricultural products processing enterprises within different regions, by development of infrastructure and building constructions etc.

3.კვების მრეწველობა
Food Industry

მიზნობრივი დანიშნულების ბავშვთა კვების კონსერვები ადგილობრივი ნედლეულის გამოყენებით

ა. ხოტივარი
ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატი,
გ. გრიგორაშვილი
ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
ი. კუპატაძე
ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატი,
ნ. ილურიძე
უფროსი ინჟინერი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის პირობებში მოსახლეობის კეთილდღეობის ზრდის კვალობაზე ძირითადი მნიშვნელობა ენიჭება საკვები პროდუქტების არა მხოლოდ რაოდენობრივ მხარეს, არამედ სრულფასოვნებას დღიურ რაციონში ყველა ინგრედიენტის საჭირო რაოდენობითა და თანაფარდობით მიღებას.

მეცნიერები ბავშვის კვებისას უპირატესობას ანიჭებენ ხილსა და ბოსტნეულს. კვების პროდუქტების ბიოლოგიური ღირებულებების გადიდების ერთ-ერთ გზას კუპაჟირება წარმოადგენს. ასეთი კონსერვების შესაქმნელად მიზანმიმართულად, მათი ფიზიკო-ქიმიური და სამკურნალო თვისებებიდან გამომდინარე შერჩეული იქნა ბულგარული წიწაკა და სუფრის ჭარხალი.

შესწავლილი იქნა: ბულგარული წიწაკის და სუფრის ჭარხლის ბიოქიმიური მაჩვენებლები. მათი ცვლილებები ტექნოლოგიური გადამუშავების პროცესში, წვენის გამოსავლიანობის ზრდის სხვადასხვა მეთოდები. დამუშავდა წვენის მიღების რაციონალური ტექნოლოგია, დადგინდა ტექნოლოგიური პროცესების ოპტიმალური პარამეტრები, ჩატარებული გამოკვლევების შედეგად დამუშავდა ბულგარული წიწაკიდან და ჭარხლიდან წვენების მიღების ტექნოლოგია და ურთიერთგამდიდრებული კუპაჟების ასორტიმენტი.

Caned Baby Food Made from Local Raw Materials

A. Khotivari,
MS Academical doctor,
G. Grigorashvili
Ph.D Bilogical doctor
I. Kupatadze
MS Academic doctor of scientific
N.Iluridze
Leading engineer

Abstract
(Internet Version)

Technological progress and, consequently, a different approach to the human welfare have shifted accents from the quantitative to the qualitative aspect of food products and a well-balanced diet.

Nutritionists regard fruit and vegetables as priority ingredients of baby food. In this regard, blending is a way of increasing the biological value thereof. Given their physical and chemical properties, as well as their use in medicine, we suggest canning bell pepper and beetroot. To this end, their biochemical properties, transformation in the technological processing and juice yield technology were investigated and relevant parameters of manufacturing methods were defined. Bell pepper and beetroot juice production and blending methods were developed.

ევროპული ტიპის სუფრის თეთრი ღვინოების პეპტიდების ამინომჟავები

ნუგზარ ბაღათურია
ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი,
თენგიზ ნანიტაშვილი
ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს
სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი,
ნანა ბეგიაშვილი
ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
ცისანა შილაკაძე
ტექნიკის მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი,
ბექა ბაღათურია
წამყვანი ინჟინერი

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

ევროპული ტიპის ღვინოების შემადგენლობაში არსებული ძირითადი პეპტიდების ამინომჟავური შედგენილობა პირველად იქნა გამოკვლეული. მიღებული შედეგების მიხედვით დადგენდა მათი ცვლილებები ყურძნის გადამუშავების, ღვინის ფორმირებისა და დამწიფების პროცესში.

Investigation of amino acids structure of peptids in wine

Nugzar Baghaturia
Doktor of Technical Sciences, Professor, Academic of the Georgian Academy of Agriculture,
Tengiz Nanitashvili
Doktor of Technical Sciences, Professor, Academic of the Georgian Academy of Agriculture
Nana Begiashvili
Doktor of Technical Sciences
Tcisana Shilakadze
Academical Doktor of Technical Sciences
Beqa Baghaturia
Main engineer

Abstract
(Internet version)

In this article there are the results of investigations of exploring Amino Acids structure of peptids in table wine received from Europian. It is ascertained that during the process of riping and ageing of wine the structure of Amino Acids of Peptids is essentially reduced.

4. უწყვეტი სწავლების დარბაზი
Conctant Studying Hall

უძღვება ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
ომარ ქეშელაშვილი

ლექცია 15. მარკეტინგი

15.4. მარკეტინგის სტრატეგია და ტაქტიკა
15.5. მარკეტინგის ფუნქციები
15.6. მარკეტინგული სამსახური

5. საკონსულტაციო დარბაზი

თანამშრომელთა შერჩევა და მიღება ბიზნესის ადმინისტრირების განმსაზღვრელი პირობა

აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი,
მარიამ ქეშელაშვილი
.

შინაარსი CONTENTS

გვ.
1. აგრარული ეკონომიკა–Agrarian Economy 6
ომარ ქეშელაშვილი - მიწის მოუშუშებელი სატკივარი (ანუ მიწის ყიდვა-გაყიდვა დაუშვებელია) 6
O. Keshelashvili-Land perpetual pain (Ie land Buy-Sell inadmissible) 20
პაატა კოღუაშვილი, დავით ეგიაშვილი. ანზორ მესხიშვილი- სრულვყოთ კანონმდებლობა და მივიღოთ ეროვნული ინტერესების გამომხატველი მიწის კოდექსი 22
Paata Koguashvili, David Egiashvili, Anzor Meskhishvili-Improve the Legislation and Get the National Interests Revealing Land Code 34
გოჩა ლობჟანიძე, მარი ჯავახიშვილი, გიორგი ხიდეშელი-სურსათის უვნებლობის რეგულაციები საქართველოს ევროკავშირში ასოცირების ხელშეკრულების მიხედვით 35
Gocha Lobjanidze, Mari Javakhishvili, Giorgi Khidesheli- European Union Food Safety Standards foreseen the Association Agreement – an overview towards Georgia 38
2. საბანკო და სავალუტო სისტემა–Banking and Currency System 39
ომარ ქეშელაშვილი- ფულად-საკრედიტო პოლიტიკა 39
O. Keshelashvili- monetary policy 44
3.კვების მრეწველობა- Food Industry 45
ა.ხოტივარი,გ.გრიგორაშვილი,ი.კუპატაძე,ნ.ილურიძე-მიზნობრივი დანიშნულების ბავშვთა კვების კონსერვები ადგილობრივი ნედლეულის გამოყენებით 45
A. Khotivari, G. Grigorashvili I. KupatadzeN.Iluridze- Caned Baby Food Made from Local Raw Materials 50
ნუგზარ ბაღათურია, თენგიზ ნანიტაშვილი, ნანა ბეგიაშვილი, ცისანა შილაკაძე, ბექა ბაღათურია- ევროპული ტიპის სუფრის თეთრი ღვინოების პეპტიდების ამინომჟავები 51
Nugzar Baghaturia, Tengiz Nanitashvili, Nana Begiashvili, **Tcisana Shilakadze, Beqa Baghaturia-**Investigation of amino acids structure of peptids in wine 55
4. უწყვეტი სწავლების დარბაზი- Conctant Studying Hall 56
ლექცია 15. მარკეტინგი 56
15.4. მარკეტინგის სტრატეგია და ტაქტიკა 56

15.5. მარკეტინგის ფუნქციები 58
15.6. მარკეტინგული სამსახური 59
5. საკონსულტაციო დარბაზი 60
ომარ ქეშელაშვილი, მარიამ ქეშელაშვილი-თანამშრომელთა შერჩევა და მიღება ბიზნესის ადმინისტრირების განმსაზღველი პირობა 60

2015 წლის II კვარტალი

ჟურნალის დამფუძნებელი და გამომცემელია
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი.
ჟურნალის გამომცემლები და ფინანსური მხარდამჭერები არიან:
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია (პრეზიდენტი აკადემიკოსი გ.ალექსიძე), შპს-პროფესიონალ კონსულტანტთა ჯგუფი (დირექტორი სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი დ.ეგიაშვილი),

სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 4.7
პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 4.5